

NAPREJ

Glasilce jugoslovanske socialno demokratične stranke.

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan popoldne.

Orodništvo in upravitelstvo v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6, I. nadst. Učiteljska tiskarna.

Narečnina: po pošti s dostavljanjem na dom za celo leto K 42.—, za pol leta K 21.—, za četri leta K 1050.—, za mesec K 350.— Za Nemčijo celo leto K 48.—, za ostalo tujino in Ameriko K 54.—

Izserati: Enostopna petiti vrtica 30 v; pogojen prostor K 1.—; razglasi in poslano vrtica po 60 v; večkratne objave po dogovoru primeren popust.

Reklamacije za list se poštnine proste.

Posamezna številka 20 vinarjev.

Malo pisemce iz Trsta.

Ze dolgo nisem imel prilike Vam sporočiti novosti iz naših krajev. Vsaj smo tako hermetično zaprti kakor še nikdar prej. Naj bi le skorajšnji mir odprl kaj kmalu predobro zastražene meje in omogočil vsaj izmenjavo misli, ki je potrebna kakor izmenjava surovin in življenjskih potrebščin.

Zivljenje je pri nas navadno. Živil je nekaj več nego v časih bojev. Toda vse je še drago in siromak občuti komaj in le tedaj, ako ima potrebno dozo fantazije, da se živi nekaj bolje. Celo italijanski nacionalci, ki so mislili spočetka, da se bodo hranili z navdušenjem, so se spreobrnil v čisto navadne materijalce in tvorili tudi med njimi želodec temo vseh pogovorov.

Ali, ako nam italijanske oblasti ne morejo še zagotoviti dovolj telesnega zadoščenja, posnemajo prav rade avstrijske oblasti v insceniranju komedij, ki naj nadomeste druge potrebe. Dne 3. t. m. smo proslavljali trideset dni, od kar so nas počastile italijanske čete s svojim prihodom, t. j. od kar smo bili odrešeni. V nedeljo smo imeli priliko opazovati parado italijanskega vojaštva. 20. t. m. homo proslavljali Oberdanka in obenem D' Annunzia, ki pride v Trst zato, da bo počaščen. Torej, kakor vidite, dovolj za vsakega, ki čuti potrebo navdušenja. Tako izgleda, kakor da nimajo gospodje duše v miru in so precej podobni skrbni gospodinji, ki strogo pazi na to, da se močnik ne prismoči.

Med tem je pa pokazala italijanska oblast nekoliko energije v tem, da je razpustila oni slavni odbor, ki je hotel očistiti ali osnažiti tržaško mesto onih ljudi, ki niso italijanskim nacionalcem všeč. Italijanska oblast je čutila sram, ki ga naši demokratje niso čutili. Kaj bo naprej ne vemo. Čisti se pa vendarle, le da se vrši to precej »nobli« in ravnao gospodje z rokavicami.

Med tem ko pričakujemo v dvomu in negotovosti, kam nas bo neki zagnal val dogodkov, se ustanavljajo v Trstu nove stranke. Tako imamo že »Socialno demokracijo«, (ital. soc. stranka se imenuje »Socialistična delavska stranka«), ki je sestavljena iz vseh mogočih elementov: socialistov, demokratov, nacionalcev itd. Ta stranka je pravzaprav socialistično reformistična stranka, ki jo vodita v Italiji minister Bisolatti in poslanec Bonomi. Pripravljata tla, da ne bi ital. soc. stranka v Trstu pristopila k oficijelni ital. soc. stranki, ki je intranzigentna in revolucionarna. Poleg socialne demokracije imamo stranko »del Rinovamento«, ki je tudi demokratična in se sestavlja iz enako heterogenih elementov kakor prva. Voditelji ene in druge pa menda ne vedo, da tvorijo razredni interesi edino resnično podlago političnim skupinam, zato tudi so njihovi programi precej puhli. Novost je pa pri obeh ta, da pripovedujeta, da želita dati Slovincem vse pravice. Slovenski narodnjaki so pravili: Najprej Trst Jugoslaviji, potem pa kompromis z Italijani. Ti poslednji pa pravijo: Vi bodele imeli vse pravice, ki vam jih bomo mi milostno naklonili. Jaz pa končam in pravim: Bog se usmili prvih in drugih in daj nam dovolj moči, da nehamo enkrat za vselej s takimi komedijami.

Amen.

Dr. Al. Zalokar:

Nujne zdravstvene naloge.

I.

Se pred kratkimi meseci se nam je kazala bodočnost v meglenih, negotovih obrisih. V naših srcih je bila sicer že tedaj trdno zasidrana vera v skorajšnjo rešitev našega naroda izpod tujega jarma, toda o vseh podrobnostih so bile naše predstave nesigurne in naše domneve mnogokrat fantastične. Tako nas je marsikaj presenetilo in marsikaj razočaralo. Sedaj pa so se valovi prvotnega razburjenja polegli, prevrat se je izvršil naglo in brez posebnih ostrih bojev: jugoslovanski narod je združen v eni neodvisni državi, postali smo svobodni državljani lastne, demokratične države. Naša bližnja bodočnost se nam kaže že v jasnejših oblikah: kar smo pred kratkim videli še v nejasnih konturah, se nam sedaj že kaže v ostro začrtanih potezah. Zato se mora umakniti fantastično ugibanje resnemu, smotrenemu in preračunanemu delu.

Kakor v drugih panogah javnega življenja, tako se morajo tudi za socialno zdravstvo zarisati trdni načrti, ustvariti se morajo dovolj široki in globoki temelji, na katerih se bo v bodoče lahko sezidala vsem zahtevam novih časov primerna zgradba socialnega zdravstva. V svoji knjigi »O ljudskem zdravju« (izdala in za-

ložila Tiskovna zadruga v Ljubljani, leta 1918) sem se mogel le površno dotakniti nekaterih socialno-zdravstvenih nalog bližnje bodočnosti, kajti tačas so tu manjkale podlage, na katerih naj bi bil gradil. Toda že tačas sem postavil zahtevo, da naj se za slovensko ozemlje ustanovi posebna zdravstvena centrala. V tedanjih časih seveda ni bilo mogoče udejestiti to zahtevo. Ko pa je umrla stara Avstrija slabega spomina in so se osnovala na nekdnjem avstro-ogrskem teritoriju narodne vlade, tedaj bi se bila morala ta zahteva uresničiti.

V resnici se je tedaj v okvirju Narodne vlade v Ljubljani ustanovilo posebno poverjeništvu za zdravstvo. Takrat smo vsi zdravniki in vsi, komur je mar dobrobit našega naroda, z navdušenjem pozdravili ta sklep, ki je jasno pričal, da preveva naše narodno življenje moderen duh in da se odločujoči faktorji zavedajo ogromne važnosti, ki jo bo imelo ljudsko zdravstvo v moderni državi. Pričakovali smo, da se bo novo poverjeništvu lotilo z vso vneto težavnih socialno-zdravstvenih nalog, ki so zlasti v prehodnih dobah, ko se navadno zaseje v javno življenje večja in manjša anarhija, izrednega pomena. Pričakovali smo, da bo to poverjeništvu kaj dobrega ukrenulo v akutnem in najnujnejšem vprašanju o spolnih boleznih, mislili smo, da bo že v prehodni dobi, ko se take reforme lahko izvršijo, energično ustavilo pogubonosno prodiranje alkoholizma, nadejali smo se, da bo poverjeništvu za zdravstvo uredilo zdravstveno službo za civilno in vojaško prebivalstvo, v kolikor je to mogoče v sedanjih časih.

Toda sklep je ostal samo sklep. Poverjeništvu za zdravstvo se ni realiziralo. Lepi upi so splavali po vodi, med tem pa so odšli med svoje vsi oni, ki so še pri vsakih spolno inficirani, in so odšli v svoje družine vsi oni, ki z vsakim pljunkom vržejo med svet na tisoče in tisoče bacilov tuberkuloze. Nihče sicer ni pričakoval, da bi moglo poverjeništvu delati čudeže v teh stvareh, toda vsakdo je prepričan, da bi bilo zdravstveno poverjeništvu, kot strokovni in vladni organ, doseglo marsikaj dobrega, da bi bilo grozeče nevarnosti gotovo izdatno omejilo. Javnost ni poučena o tem, zakaj in kako je prišlo do tega, da se lepi moderni sklep ni realiziral, javnost čuti le, da v zdravstvenih zadevah nikjer ni opaziti nobenega napredka, nobenih časa primernih odredb.

Eno je gotovo, da se morajo nemudoma premagati vse težkoče, pa najsi prihajajo od tu ali od tam, in da mora poverjeništvu za zdravstvo nemudoma začeti poslovati in sicer energično poslovati. Vprašanja naše prehrane, naših financ, naših notranje-političnih reform so nujna in zahtevajo celih mož, nuja pa so tudi socialno-zdravstvena vprašanja in razven tega tako obsežna, da se nikakor ne morejo kratkomašo dodeliti kakemu drugemu poverjeništvu, na pr. notranjemu. Edina rešitev, ki bi bila mogoča v slučaju, da se samostojno poverjeništvu ne more realizirati, bi bila ta, da se združita poverjeništvu za socialno skrbstvo in zdravstvo v eno poverjeništvu. Tako združitev so zagovarjali v stari Avstriji znameniti dunajski strokovnjaki in njihov glavni argument je bil ta, da se ne dajo strogo ločiti kompetenci teh dveh institutov. Če drugače ne gre, naj bi se razmišljalo o tem, kako naj se na ta način reši situacija.

Za to, da naj se takoj ustanovi slovenska zdravstvena centrala (poverjeništvu), govori med mnogimi drugimi razlogi tudi ta, da obstojajo na eni strani še vedno različni zdravstveni referati, tako pri bivšem kranjskem deželnem odboru, pri nekdanji kranjski deželni vladi, da pa na drugi strani Koroška in Štajerska nimata nobenega zdravstvenega središča, ker koroškega in štajerskega deželnega odbora pač ne moremo več priznati. Vsi sedanjí zdravstveni referati ne morejo iniciativno nastopati, ker so deli korporacij, katerih naloga je samo ta, položiti račune o preteklosti, likvidirati. Kako naj na primer referent nekdanjega kranjskega deželnega odbora predloži iniciativen predlog, ko pa komisija za likvidacijo deželnega odbora ni več kompetentna sklepati o važnejših projektih za bodočnost!

Naj zadostuje samo toliko za dokaz, da je nujno potrebno aktivirati poverjeništvu za zdravstvo!

S seje Narodne vlade SHS.

S 30. seje v Ljubljani z dne 9. decembra. 1918.

Regent Aleksander se je v prisrčnih besedah brzojavno zahvalil za pozdrav Narodne vlade ob priliki njeinjenja Naroda SHS. V zahvali naglašja, da prizadeva njemu delo za pravično določitev zapadne meje največjo

in prvo vladarsko skrb. Besedilo njegove brzojavke, ki so ga časopisi že prinesli, se potom lepakov razširi po deželi.

Dr. Korošec poroča iz Belgrada, da je regent pripravljeno vzeti s seboj v Pariz dva informatorja, ki naj prineseta s seboj ves informacijski materijal za mirovno konferenco; kot taka je določil dr. Korošec dr. Rybača in inž. Mačkoveška. Pri Narodnem svetu v Ljubljani se osnuje poseben osek za zbiranje gradiva za naše delegate, obstoječ iz 4 članov, 3 prevajalcev, 1 kurirja in 1 strojepisca.

Narodna vlada je razpravljala obširno o stavki železničarjev v Mariboru in o sredstvih, da se stavka konča. Narodna vlada je mnenja, da na stavkujoče vplivajo v veliki meri politični momenti in osebe, stoječe izven vrst železničarjev. Ker se nahajajo baš sedaj v Ljubljani zastopniki Nemške Avstrije, se sklone, da se skuša rešiti to vprašanje pri skupnih posvetovanjih v naslednjih dneh.

Isto se sklone glede poročil, ki prihajajo z visokih šol na Dunaju, da namreč Nemška Avstrija izganja jugoslovanske dijake.

Avstrija je določila 900.000 K brezobrestnega posojila posestnikom na Koroški Beli in Javorniku, ki so pogoreli ob napadu laških letalcev v avgustu 1917. Tega posojila vojno-kreditni zavod za južno ozemlje v Celovcu še ni izplačal, ko je prišel državni preobrat, ampak je prenesel ves tozadevni fond na Dunaj. Oškodovanci naj vložijo Narodni vladi kratko prošnjo, nakar se bo Narodna vlada obrnila na državni urad za zunanje zadeve na Dunaju, da izposluje izplačilo.

V Ženevi se nahaja okolo 2000 jugoslovanskih emigrantov — povečini Hrvatov in Srbov — ki se žele vrniti domov. Nemška Avstrija je pripravljena, prevzeti prevoz skozi svoje ozemlje pod pogojem, da se ji nakaže zato 30 vagonov premoga. Zadeva se sporoči skupni vladi v Belgradu na naslov dr. Korošca.

Poverjeništvu za javna dela bo razpisalo primerne nagrade za dotičnike, ki naznanijo osebe, katere vkljub opetovanim pozivom niso oddale demobilizacijskega blaga, ki so si ga prisvojile v prvih tednih po državnem preobratu.

Naredba poverjeništvu za socialno skrb z dne 6. decembra t. l., po kateri imajo občine pravico, zasesti v slučaju potrebe zasebna stanovanja, se razširi v toliko, da se raztegne ta pravica občin tudi na zasebne obrate in poslovne prostore, ki naj se porabijo kot prostori za urade in za javno in zasebne naprave, ki služijo splošni koristi.

Delavski zavarovalnici zoper nezgode v Trstu in Gradcu se nahajata izven območja Narodne vlade SHS v Ljubljani; zato se preuredi »Poslovalnica delavske zavarovalnice v Trstu s sedežem v Ljubljani« za dobo do končne ureditve v »Začasno delavsko zavarovalnico zoper nezgode s sedežem v Ljubljani« in raztegne svoj delokrog na vse območje Narodne vlade SHS v Ljubljani.

Došla so poročila, da so pri Zaplani, Beli peči in v bližini Žirov prekorčili Italijani demarkacijsko črto. Zadeva se sporoči s protestom skupni vladi v Belgradu v roke dr. Korošcu.

Z 31. seje v Ljubljani z dne 11. decembra 1918.

Truplo umrlega pisatelja Iv. Cankarja se položi na mrtvaški oder v »Narodnem domu«. Stroške za pogreb prevzame Narodna vlada.

Dr. Korošec pošilja iz Belgrada navodila glede zbiranja informacijskega materijala, ki naj ga vzameta s seboj inženir Mačkovešek in dr. Rybač v Pariz.

Določil se program za proslavo ujedinenja naroda SHS, ki se vrši v soboto in nedeljo dne 14. in 15. t. m. Predsednik, poverjenik za narodno obrambo in general Istvanović obiščejo v soboto popoldne ljubljanske polke; v soboto ob 5. uri popoldne je mirozov. V nedeljo zjutraj budnica; ob 8. uri sv. maša za moštvo v šentpeterski cerkvi, ob 10. uri sv. maša v stolnici. Člani Narodne vlade imajo ob 9. uri zjutraj slavnostno sejo in odidejo nato k sv. maši v stolnico. Med mašo se bodo oddale tri salve in 101 strel z grada. Da se pokaže enotnost armade tudi na zunaj, bodo stali vojaki, ki se udeležijo slavnosti, pod poveljstvom srbskega majorja. Oficijelna banketi se ne prirede; pač pa se da ta dan vojakom približek pri hrani. Delavci v tovarnah naj imajo v soboto popoldne prosto.

Izvršilo se je več imenovanj v vojaški službi.

Politični pregled.

Pogajanja v Ljubljani. (Konec.) V popoldanski seji so se vršila pogajanja o vzdrževanju prehajalnega železniškega prometa, o izmni živih in uporabnih prometov ter o omogočitvi prevoza iz češkoslovaške republike skozi nemško-avstrijsko ozemlje v Jugoslavijo. Tekom popoldanskega in večernega razgovora sta se stranki izdatno približali in pozno ponoči je bil v vseh točkah dosežen popoln sporazum. Ako ga odobri obojni osrednji vladi, stopi dogovor 15. t. m. v moč in se v rednem železniškem prometu takoj začne izmena blaga. Da se čim prej vzpostavi redno obratovanje južno železnice tudi na progi Maribor-Gradec, se danes uvedejo pogajanja s stavkujočimi železničarji. Ko bo dogovor, ki ga ta in ona stranka lahko odpove z rokom 14 dni, po pristojnih vladah odoben, se v celoti objavi v obojnih uradnih listih. Predsednik konference, poverjenik dr. Karol Triller, je pogajanja popolnoma proglasil za končana in poverjenik za notranje stvari dr. Janko Brejc je udeležnikom izrazil zahvalo za marljivo vztrajnost in uspešno delo. Razstane se je izvršil v povsem prijateljski obliki. Zastopniki nemško-avstrijskih državnih uradov ter štajerske deželne vlade so Ljubljano ostavili danes zjutraj. Po progi severno od Maribora, na kateri železničarji stavkajo, jih je do Gradca odpeljal poseben vlak, ki jim ga je Narodna vlada SHS rade volje dala na razpolago.

Narodni svet za mežiško dolino v Préváljah za občine: Prevalje, Nožica, Črna, Guštani, Kotlje, Št. Danijel in Libelče je sklenil naslednji resoluciji: 1. Z globokim ogorčenjem protestiramo proti nasilnemu zasedanju naših krajin, ki spadajo pod državo SHS, po italijanski vojski. Italija nima ne nobenega poviha in nobene pravice do takih kršitve premirja in do tega protinaravnega postopanja. 2. Svojim bratom, ki trpijo pod tem nasiljem pošiljamo bratski pozdrav in obljubo, da ne bomo nikdar trpeli, da bi izostala izven naše nove domovine. Svojo Narodno vlado v Ljubljani pozivljamo, da uvede pri svojih zaveznikih potrebne ukrepe, da se naredi temu nasilju konec, in da od Italijancev ropari in tlačeni bratje dobijo povoljno zadoščenje. Z velikim gnusom protestiramo proti hinavskim intrigam celovskega »Nationalrat-a«, ki vabi italijansko vojsko v koroško deželo, da bi jo zasedla in za Nemca ohranila. To beležimo kot sramotilen zgled nemške zahrbtosti. 2. Najostreje protestiramo zoper nasilstva »Volzugsausschussa« v Celovcu na slovenskem ozemlju, zoper vse poizkuse, obdržati koroške Slovence pod nemško upravo ali oblastjo, zoper nemško vojaštvo in nemške narodne straže na slovenskem ozemlju, katere onemogočajo zvezo koroških Slovencev z vlado naše države SHS. Navdušeno pozdravljamo Narodno vlado v Zagrebu in Narodno vlado v Ljubljani, obljubljamo zvestobo državi SHS in izražamo nado, da bodo naši osvoboditelji nudili nam vsi svojo pomoč za popolno osvoboditev izpod tujega jarma. Pristrčno pozdravljamo prihod srbskih čet in zastopnike entente.

Sestava koalicijskega ministristva v Belgradu. Belgrad, 12. dec. (Lj. k. u.) Pisarna Narodnega Vječa poroča, da ugodno napreduje dogovori o sestavi koalicijskega ministristva. V ministristvu bodo zastopniki vseh jugoslovanskih strank. Danes ali jutri bodo razglašeni sklepi, ki se tičejo avtonomije posameznih jugoslovanskih pokrajin. V ministristvu bodo tudi zastopniki vseh strank, ki so zastopane v Narodnem Vječu.

Finančno upravno sodišče za Slavonijo in Hrvatsko. Zagreb, 12. dec. (Lj. k. u.) Uradni list objavlja naredbo bana, ki ustanavlja za kraljevino Hrvatsko in Slavonijo finančno upravno sodišče.

Italijanske prepovedi na Kvarnerskih otokih. Zagreb, 12. dec. (Lj. k. u.) Italijanske okupacijske oblasti so prepovedale izvoz vina, žganja in olja s Kvarnerskih otokov. Ker so bili ti predmeti edino produkcijsko blago na otokih, je prebivalstvo občutno prizadeto. Ljudje se boje, da bodo Italijani rekvirirali, posebno vino in olje.

Čehi so zasedli Jablonco. Liberec, 12. dec. (Lj. k. u.) Včeraj ob štirih zjutraj so v Jabloncu (Gablonz) tvorila niške sirene naznanjale prihod češkoslovaških čet. Bilo je 200 mož z 8 častniki. Čehoslovaki so ukorakali v mesto ter takoj zasedli mestno hišo, okrajno glavarstvo, pošto ter prostore vojaškega sveta. Župana Fischerja in odgovornega urednika lista »Gablonzer Tagblatt«, Böhmeja, kakor tudi policijskega komisarja so vojaške patrulje izstanovani odvedle v prostore vojaškega sveta. Tam jim je neki češki poročnik naznanil, da je Jablonce v češkoslovaških rokah. Župan kakor tudi Böhme sta izjavila, da se zasedbi uklonita s protestom. V mestu je mirno. Čehi so zasedli banke in hranilnice. Varnostnim stražarjem so odvzeli sablje. Na strehi trgovinske akademije in umetniško-obrtne šole so strojne puške. Z mestne hiše plapolala belo-rdeča zastava. Poštni in brzojavni uradi so zaprti. Dopoldne je bilo v mestni hiši posvetovanje mestnega sveta s češkimi častniki in člani jablonskega češkega krajevnega sveta. Potem ko so bili razorožili narodno brambo, se je zastopnik praške vlade dr. Prousa iz Turnova z mestnim svetom pogajal o zastopstvu čeških manjšin v mestnih korporacijah. — Dalje poročajo iz Jablonca: Češki zahtevi, naj se sestavi upravna komisija, ki bi jo tvorili 6 nemških in 6 čeških zastopnikov in ki bi ji načeloval jablonski župan, se ni ugodilo. Po daljšem pogajanju so se zedinili, da naj se Nemci in

Čehi v mestnih upravnih korporacijah poslej dele po ključu 7:4. Po večurnem pogajanju se zapriseženje uradništva ni več zahtevalo. Zaprisežli ga bodo, ko se končajo pogajanja.

Gospodarska pogajanja med Nemško Avstrijo in češkoslovaško državo. Draždane, 11. dec. (Lj. k. u.) Kakor je izvedel »Wolffier Sächsischer Landesdienst«, s pristojne strani, so se dogovorili zastopniki nemške vlade in češkoslovaške republike glede provizorne rešitve nekaterih posebno nujnih gospodarskih vprašanj. Ta dogovor naj ostane v veljavi do sklepa miru. Glasom te pogodbe dobavlja Nemčija mesečno 15.000 ton črnega premoga, češkoslovaška republika po 70.000 ton rjavega premoga. Po možnosti naj se premog izmenjava po vodi. Nadalje je češkoslovaška republika dovolila izvoz gotove množine mezge, sadja, lesa in trdega svinca. Nemčija dobavlja stroje in druge izdelke, toda z nekimi pogoji, potem kemikalije, v kolikor dopuščajo lastne potrebe, ter kalij za spomladansko gnojenje. Dosegli so tudi rešitev vprašanja železniškega in plovbenega obmejnega prometa.

Češkoslovaški zastopniki v Zagrebu. Zagreb, 12. dec. (Lj. k. u.) Semkaj so došli zastopniki Češkoslovaške republike, da se udeležijo posvetovanj o gospodarskih zvezah med Češkoslovaško republiko in državo SHS.

Slovaška samostojna republika? Košice, 11. dec. (Lj. k. u.) Ogrski k. u. poroča: Danes opoldne so vodilni možje Vzhodno-slovaškega sveta izklicali samostojno in neodvisno republiko, čije območje obsega vse ozemlje, ki na njem biva Slovaki. Takoj po proklamaciji republike se je sestavila začasna vlada s sedežem v Presovu (Eperjes).

Alzacija za Francijo. Pariz, 12. decembra. (Lj. k. u.) »Agence Havas« poroča: O svojem potovanju iz Metzja in Frankfurtja, ki ga je napravil ameriški poslanec Sharp v spremstvu predsednika Poincarreja in ministrskega predsednika Clemenceauja, je izjavil Sharp, da so manifestacije, katerih priča je bil, nudile nepozaben prizor. Poincarre je govoril resnico, ko je rekel, da se je že izvedel plebiscit.

Načrt proti boljševikom? Stockholm, 11. decembra. (Lj. k. u.) Glasom lista »Dagens Nyheter« so v Stockholm prispeli bivši ruski ministrski predsednik Tropov, general Tann, piemski maršal Sovicky in druge osebnosti. Baje namerava Tropov v Stockholmu sestaviti novo rusko ministristvo, ki naj prevzame vlado, ko bodo boljševiki strmoglavljeni.

Z francoske zbornice. Pariz, 12. decembra. (Lj. k. u.) V zbornici je poročal predsednik Deschanel o trumfalnem pohodu zastopnikov Francije v Alzaciji, čije prebivalstvo pripade sedaj za vedno Franciji. Radi tega, je končal Deschanel, smo odločeni, storiti vse, kar je potrebno. — Ministrski predsednik Clemenceau se je priključil izvajanjem predsednika in je izjavil, da sedanjih dogodki prekašajo vse, kar zaznamuje zgodovina Francije lepega in plemenitega. Po 50letnem boju smo sedaj osvobodili Alzacijo in jo združili s Francijo. — Zbornica je sklenila, objaviti po lepkih Deschanelov in Clemenceaujev govor.

Wilsonova ladja na višini Azorskih otokov. Newyork, 12. decembra. (Lj. k. u.) Reuterjev urad poroča: Brezlična brzozavka s parnika »George Washington« naznanja, da se nahaja ladja na višini Azorskih otokov, da ima lepo vreme in mirno morje. Na krovu je razširjeno mnenje, da se predsednik Wilson ne povrne pred koncem februarja v Zedinjene države.

Wilson posredovalec med Peru in Čile. Pariz, 12. decembra. (Lj. k. u.) »Agence Havas« javlja: Peruansko poslaništvo naznanja, da sprejme Peru v svojem sporu s čilensko državo posredovanje predsednika Wilsona.

Dr. Soli je ponudil demisijo. Berlin, 12. dec. (Lj. k. u.) Vest, da je državni tajnik za zunanje stvari dr. Soli vložil prošnjo za odpust, je glasom lista »Berliner Tageblatt« resnična.

Izgredi belgijskih vojakov. Amsterdam, 11. dec. (Lj. k. u.) Kakor poroča socialno-demokratski list »Het Vaderland« iz Vaalsa, so v nedeljo zvečer belgijski vojaki v Achenu zagrešili hude izgrede.

Nemčija ostane enotna država. Berlin, 12. dec. (Lj. k. u.) Včeraj je izšel proglas na nemški narod, glasom katerega velika nemška revolucija v novembru 1918 nima namena, odcepiti in osamosvojiti nekdanje dele države ali Prusije od celokupne države, marveč hoče združiti vse dele v enotno državo, ki bo rešila vse velike socialne, gospodarske in kulturne naloge nove Nemške republike. V imenu nemškega naroda in Nemške revolucije pa je treba najodločnejše protestirati proti težnjam, ki so se pojavile v Kölnu.

Dnevne vesti.

Narodni praznik in delavstvo. Včeraj smo priobčili obvestilo, da v soboto ne počiva delo. To vest smo objavili zaraditega, ker se sklep vlade tako glasi in smo hoteli poročati resnico. Imeli smo namreč že narodni praznik osvobođenja, toda takrat je moralo delavstvo praznovati deloma na svoj račun, deloma pa je moralo moledovati in zahtevati, da so delodajalci plačali ta praznik. Mi ne dvigamo protestov proti prazniku, toda tisti, ki zahtevajo praznik, naj poskrbe tudi za to, da delavstvo ne bo trpelo škode, ki jo v sedanjem času ne prevzema lahko na svoje rame samo za o, da bi kričalo

»živio!« Pomisliti treba, da imamo ta mesec še tri praznike in da so prav tisti ljudje, ki se tako kremenito ogrevajo za praznike, zvišali cene raznim živim komaj pred mesecem dni. Vrhutega pa povsod primanjuje produktov, ki jih delavsko delo proizvaja. Radi bi pač enkrat videli, da bi gospodje sami napravili manifestacije in klečeplazne prireditve brez delavcev, brez raznih nastavlencev, brez paradnih lakajev. To bi bil lep prizor! Delavstvo živi od dela, tisti pa, ki jim je usoda zagnala tisočake v naročje s tem, da se izželi ljudstvo sami ali pa njih predniki, kriče lahkomišljeno in mislijo, da so ljudski bogovi. Torej praznuj, kdor hoče; vsakomur je svobodno, toda slepiti ljudi s sklicevanjem na kake sklepe centralne vlade, ki še pravzaprav ni sestavljena, je precej drzen korak. Kdor praznuje nj zahteva od prirediteljev, da ne izgubi ta dan zaslužka! Resnici na ljubo moramo še povedati, da je vlada odredila soboto za šolske slavnosti, nedeljo, dne 15. pa za druge prireditve, ki pa imajo povsem meščanski značaj in namen pospeševati tiste tradicije, ki smo jih imeli v stari Avstriji. Prav je, da smo se osvobodili, prav, da smo se ujediniili, toda takih komedij, kakršno smo imeli v »demokratični« Avstriji, v novi državi ne potrebujemo. Če bo vbodoče 1. december državni praznik osvobođenja in ujedinenja, ga bomo praznovali tem rajše, čim več nad se bo izpolnilo. Doselej pa res nimamo povoda, ker vidimo okolo in okolo korupcijo in terorizem.

Narodna vlada SHS, poverjeništvu za socialno skrb je prevzelo bivšo deželno poslovalnico za oblačila in zalogo obleke za begunce ter v namen razdeljevanja tega blaga ustanovilo »Oblačilno poslovalnico za Slovenijo« s sedežem v Ljubljani. Vsléd tega je bilo začasno ustavljeno vsako razdeljevanje ljudskega blaga. Ker sta se skladišči združili, se ne bo delalo pri bodočem razdeljevanju blaga razlike med begunci in ostalim domačim prebivalstvom, temveč se bo razdeljevanje vršilo tako, da se bo vpoštevalo brez razlike samo ubožne sloje. Blago, kakor obleke bodo torej morali od sedaj dalje tudi begunci plačevati. Za izkaznice se pa bodo morali zglasovati pri presojevalnicah za izdajanje izkaznic, ki so na Kranjskem na sedežu vsakega okrajnega glavarstva. Celotna zaloga je zelo majhna in nikakor ne zadostuje, da bi se moglo zadovoljevati vse ubožne sloje. Upanja ni nikakega, da bi se blago tako hitro dobilo od zunaj, zato se vse prebivalstvo brez razlike opozarja, naj pazi na svojo obleko ter z njo štedi, da bo mogoče prestatih teh par kritičnih mesecev. Zglašujejo naj se torej izključno le oni, ki nimajo takorekoč ničesar obleči, ker le v tem slučaju bo mogoča vsaj majhna od pomoč. Nova poslovalnica prične z razdeljevanjem ljudskega blaga te dni in sicer na Kranjskem približno po prejšnjem načinu, glede slovenskega ozemlja na Štajerskem je pa težavneje, ker je treba razdeljevanje šele organizirati oziroma, da se dobi poročilo deželne poslovalnice za Štajersko, na kak način je ona preskrbovala prebivalstvo z ljudskim blagom.

Pomagajmo! Poverjenik za socialno oskrbo gospod Anton Kristan, ki je bil pretekli teden v Belgradu, se je prepričal tam o neznosni bedi, ki vlada med srbskimi družinami. Nimajo ne stanovanj, ne obleke, ne opravne, vse jim je razdejal in odnesel sovražni tujec. V še hujši bedi pa so otroci, ki morajo v hudi zimi hoditi brez obutve. Med temi otroci je tudi 8000 sirot! Da pokažemo bratstvo tudi v dejanjih, zato je sklenilo poverjeništvu za socialno oskrbo, da napravi s pomočjo slovenskega ženstva, akcijo, ki naj preskrbi tem najrevnejšim otrokom čevlje. Poverjeništvu za socialno skrb vabi zato slovensko ženstvo, da se udeleži sestanka, ki bo v soboto ob polšestih popoldne v mestni posvetovalnici, da se dogovori o načinu pobiranja prispevkov po vsej Sloveniji. — Poverjeništvu za socialno skrb.

V okviru N. S. se ustanovi poseben odsek, kateri ima nalogo, pečati se predvsem z razmerami v okupacijskem ozemlju, zbirati podatke in informirati domače in zlasti tujino o položaju prebivalstva okupiranega ozemlja ter zlasti o postopanju italijanskih oblasti. Da bo mogel ta odsek izpolnjevati popolnoma svojo nalogo, je potrebno, da vsi oni, kateri morejo dati kaka poročila o položaju v zasedenem ozemlju, to nemudoma store, in sicer na ta način, da ali sami sestavijo poročila ter pošljejo odseku, oz. se zglase v ta namen v pisarni odseka. Pisarna se bo nahajala v Zidarjevi hiši na Dunajski cesti št. 31, pritličje, kjer je uradoval prej vojno žitni zavod.

Alli se ne bo reda pri gledališki blagajni? Dan na dan se ljudje pritožujejo, da ne dobe vstopnic pri gledališki blagajni, češ, da so že vse razprodane, komaj se odpre blagajna! Tako je bilo tudi včeraj dopoldne. Ljudje čakajo pred blagajno, ki bi se imela odpreti ob 10., toda faktično se je odprla šele ob 3/4. Velikanski naval občinstva. Čez nekaj časa pa slavno občinstvo zve, da vstopnic ni več, da so že razprodane. Ljudje postanejo ogorčeni in slišijo se različni medklici, kakor: »Bomo šli pa v nemško gledališče, ker ne dobimo tu vstopnic! Vstopnice se naskrivaj prodajajo!« itd. — Gospoda, v demokratični državi mora tak nared, da ne govorimo o korupciji, prenehati. Prevečkrat smo že žigosali nered pri tej blagajni, da bi še nadalje pisali o tem. To zadostuje!

V svrhu določitve vojaškega čina veterinarjev v področju II. vojnega okrožja, so naprošeni vsi veterinarji, ki še sedaj aktivno služijo, kakor tudi oni, ki so že odpuščeni, da nemudoma javijo svoj natančni naslov veterinarskemu referentu II. vojnega okrožja Ljubljana.

(I. dr. gimnazija, Gajeva ulica št. 14). V to svrhu se bodo tudi potem razposiljali »evidenčni listi za veterinarje«, katere naj g. veterinarji blagovoljno izpolniti in potem odposlati na zgoraj omenjeno poveljstvo.

— **All ima država les v evidenci?** Vojaška uprava je zapustila na slovenskem ozemlju za veliko milijonov lesa. Del tega je pač prišel Italijanom v roke. Vendar pa je ležalo po nezasedenem ozemlju veliko lesa deloma po skladiščih lastnih in tujih, deloma po gozdih. Ta les se razprodaja, dočim ga je nameravalo vojaštvo po vojni oddati avstro-ogrski državi za pozidavo po vojni porušeni krajev (Goriškega itd.) Tudi sedanja država bi morala ta les prevzeti, zavarovati in ga pozneje oddati obrabi za pozidavo porušeni krajev. Tako pa bodo reveži morali od prekupecev, ki les sedaj pokupujejo, za dražji denar in po dobičarskih cenah kupovati? Vprašanje je tudi, ali ima država ves od pobeglega vojaštva po gozdih in drugod zapuščeni les v evidenci?

— **Poziv denarnim zavodom.** Dne 10. decembra 1918 so na sestanku v Mestni hranilnici ljubljanski v Ljubljani sklenili zastopniki 26 denarnih zavodov, ki imajo svoje sedeže v Sloveniji, predlagati svojim upravnim odborom, da sprejmejo sledeči sklep: 1. Obrestna mera zasebnih vlog pri hranilnicah in bankah, od 1. januarja 1919 dalje ne sme presegati 3%. 2. Obrestna mera zasebnih vlog pri zavodih, ki obrestujejo vloge s celoletnim zaključkom, od 1. januarja 1919 dalje ne sme presegati 3 1/2%. 3. Obrestna mera vlog denarnih zavodov pri bankah in drugih denarnih zavodih od 1. januarja 1919 dalje ne sme presegati a) za dnevno razpoložljivi denar 3 1/2%; b) za 3 mesece vezani denar 3 1/2%. Upravni odbori naj se o tem izjavijo in zadevno izjavo vpošljejo Mestni hranilnici ljubljanski zanesljivo do 20. decembra 1918.

— **Naredba poverjenka za uk in bogočastje.** Učiteljem in učiteljicam ljudskih, meščanskih, srednjih in navtiških šol, ter moških in ženskih učiteljskih, ki so nastavljeni na javnih šolah in zavodih ozemlja, zasedenega od Italijanov, in ki prebivajo izven demarkacijske črte, tako da ne morejo dobivati svojih službenih prejemkov niti po pošti, niti od davkarij, bo Narodna vlada, oddelek za uk in bogočastje, izplačevala njihove službene prejemke oziroma primerne podpore na račun teh prejemkov, po sledečih načelih: 1. Učitelji in učiteljice ljudskih in meščanskih šol iz kranjskih šolskih okrajev naj se zglašajo s svojim naslovom in potrdilom županstva, da res v dotični občini bivajo, osebno ali pisмено pri deželnem knjigovodstvu v Ljubljani. Navedejo naj tudi, kdaj so zadnjič prejeli svojo plačo. Deželno knjigovodstvo jim bo redno izplačevalo službene prejemke, dokler se njihove službene razmere ne izpremenijo ali se ne povrnejo na službovanje v šolski kraj, ki spada v upravno ozemlje Višjega šolskega sveta v Ljubljani. 2. Učitelstvo vseh vrst iz Goriškega in Trsta, nadalje učitelstvo vseh vrst v Idriji pa naj se javi osebno ali pisмено višjemu šolskemu svetu v Ljubljani. Navedi mora natančno ime, sedanji naslov, službeni značaj, prejemke (plača, ime, sedanji naslov, službeni značaj, prejemke (plača, aktivitetna doklada, stanarinska odškodnina, draginjska, osebna doklada v letnem znesku in v mesečnem znesku, ki je bil zadnjič izplačan. Tudi se morajo izkazati s službenimi dokumenti ali zanesljivimi, v Ljubljani poznanimi pričami. Višji šolski svet bo takim osebam najprej nakazal podporo v približnem znesku trimesečnih službenih prejemkov. — Poverjenik: Dr. Verstovšek.

— **Proslava narodnega praznika dne 15. decembra 1918.** Narodna vlada SHS v Ljubljani razglašala: Da se proslavi narodni praznik ujedinjenja države SHS, se v nedeljo, dne 15. t. m. ob pol desetih v tukajšnji stolnici opravi slovesna služba božja. Najprej se prečita adresa Narodnega vječa in odgovor Njega kraljevske Visokosti regenta Aleksandra, potem se bo darovala slovesna sv. maša in po njej se izpostavi sveto Rešnje telo, zapoje Te Deum ter podeli blagoslov ritu romano. Narodna vlada vabi vsa narodna društva, naj se te slovesne službe božje udeležijo z društvenimi zastavami. Narodna vlada SHS v Ljubljani.

— **Brivnice** bodo v Ljubljani jutri, v soboto ves dan zaprte, zaradi tega pa bodo v petek odprte do 9. zvečer.

— **Občni zbor »Društva slovenskih profesorjev«** se bo vršil v nedeljo, dne 15. t. m., ob trideletni na 10. — (radi utemeljenega ugovora več gg. tovarišev proti 9. uri) — v risalnici (II. nadstropje) I. SHS gimnazije v Ljubljani. Dnevni red: I. Pozdrav. II. Poročila odbornikov, III. Volitve novega odbora, in sicer predsednika, 8 odbornikov, 2 namestnikov, 2 preglednikov računov, IV. Slučajnosti. — Priglasen je pravočasno le en samostojen predlog: »Vsak profesor akademik naj pride po prejemu 5. kvinkvenke takoj v VI. činovni razred.« — Zadnji čas je prišlo še več predlogov; pri slučajnostih se bodo gotovo tudi še sprožile zadeve, ki so bodisi stasovsko, bodisi šolsko zelo važne. Nekaterim se bodo priznala nujnost in rešiti se bodo morale na tem občnem zboru. Posebno se bodo pokazala tudi potreba voliti več važnih odsekov. Zastopniki posameznih strok se bodo morali še isti dan sestati, da se pogovorijo o učni snovi in o prireditvi potrebnih učnih knjig, oziroma vsaj o tem, kdaj se bodo lotili intenzivnega dela v označeni smeri. Z ozirom na vse to se vabijo vsi gg. tovariši, da se zborovanja zanesljivo udeležijo, vztrajajo do konca ter so pripravljene še na event. nadaljevanje posvetovanj tudi popoldan. Časi so izvanredno resni. Nujne koristi naše

učbo se mladine, našega naroda, našega stanu nas kličejo k resnemu delu. Odzivimo se vsi! — Odbor.

— **Vstopnice za slavlje, ki ga priredijo v soboto ob 8. zvečer v »Unionu«, se dobe jutri od 10. do 12. ure popoldne v hotelu »Union« in zvečer od 7. ure dalje pri blagajni.**

— **Vse mlade zdravnike** vabimo na sestanek v svrhu razgovora o možnosti naše nadaljnje strokovno izobrazbe. Gospode kolege prosiva, da nama javijo svoje naslove, da se pisмено dogovorimo glede termina. — Dr. Matija Ambrožič in dr. Karel Luschiützki, Ljubljana, Elizabetina cesta 5, II. nadstropje.

Jutrišnja številka „Napreja“ izide zjutraj ob 7. uri.

Dopisi.

— **Iz Tržiča.** Ustanovni občni zbor »Svobode«, ki se je vršil v nedeljo je bil izborno-obiskan in nadvse važen. Zboru je predsedoval sodrug Snój. O potrebi izobraževalnega društva je poročal sodrug Verhunc, ki je v daljšem govoru razložil potrebo izobrazbe med delavnim ljudstvom. Po kratki debati so zborovalci izvolili naslednji odbor: Predsednik Ivan Bedina, tajnik Eric Malý, blagajnik Valentin Verhunc. Takoj po shodu se je vpisalo 150 članov, in drugi so obljubili, da se tudi vpišejo. Sodrugi, podlaga je napravljena, sedaj pa vsi na delo za naše izobraževalne, politične in strokovne organizacije. Po občnem zboru se je nabralo 50 kron za tiskovni sklad »Napreja«.

— **Novo mesto.** Tu se je vršil v nedeljo nad vse pričakovane dobro obiskan shod v Košakovi dvorani. Shodu je predsedoval sodrug Udovč, poročal pa je sodrug Mihevc; shod so obiskali največ delavci in kmetje iz novomeške okolice, bilo je navzočih tudi nekaj meščanov, katerim pa izvajanja sodruga Mihevca niso bila posebno všeč, posebno gospodu zobotehniku Ogriču ne, ki se je oglašil večkrat k besedi, ni pa znal drugega povedati, kakor da so sežgali socialisti v Berlinu rdečo zastavo ter jo nadomestili s frankfurtarico. Slednjič je bila prebrana resolucija, ki je bila, izvzemši g. Ogriča, soglasno sprejeta. Sodruga Furlan je govoril še o potrebi organizacije, pa je naletel na odpor zgoraj omenjenih gospodov. Shod je lepo uspel.

— **S Save na Gorenjskem.** Slovensko delavsko izobraževalno in pevsko društvo »Sava« je sklenilo na svoji seji dne 7. t. m., da premeni svoje dosedanje prostore, in se preseli v nekdanjo nemško šolo. Obenem je sklenilo društvo, da pristopi društvo kot član k društvu »Svoboda«. S tem se je napravil korak, da bo omogočeno obema društvoma skupaj sodelovati. Vpisovanje novih članov k pevskemu društvu »Sava« se prične v nedeljo, dne 15. t. m. ob 3. uri popoldne v novih prostorih društva. Zleti je, da tudi stari člani pričnejo redno s plačevanjem članarine. Vabijo se tudi vsi člani in članice društva »Svobode«, da se pogovorimo, kdaj pričnemo s pevskimi vajami.

— **S Save na Gorenjskem.** V nedeljo, dne 8. grudnia je priredila J. S. Z. na Savi v Delavskem domu shod, na katerem se je nesramno blatilo J. S. D. S. Tako je namreč govoril g. Gostinčar (mlajši), da delamo mi socialni demokrati nasilnosti napram članom J. S. Z., da imamo zvezo z ravnateljem g. Nakom in da je Nott, tudi za to, da se vse organizira čes, da jim je to povedal član naše organizacije, ki ga pa nočejo imenovati, in ravnatelj Nott naj bi bil za to v zvezi z nami, da bi napravili ustajo, da bi potem imeli Italijani povod zasesti naše kraje. Rekel je tudi, da bodo poskrbeli za to, da se bo proti nam postopalo z oboroženo silo. V enakem zmislu je tudi govoril urednik »Slovenca« Vrtovec, ki nam je obetal, da bo pravičnost zmagala (to mi tudi hočemo) in da bo nas socialne demokrate vse vrag vzel. Koncem shoda pa so sklenili resolucijo, v kateri hočejo, naj bi naša strokovna organizacija stopila z njimi v zvezo in bi obe organizaciji skupno delovali. Za to resolucijo so bili upravičeni glasovati samo člani J. S. Z. in kaj se je tukaj pokazalo. Dasi je bila dvorana Delavskega doma, ki ni mala, polna, smo našli pri glasovanju komaj 15 rok, reci in beri petnajst. Toraj petnajst jih je. In taka šibka organizacija hoče iti v kompromis z organizacijo, ki šteje danes 1200 članov (ni čuda)? Toraj hočete iti v zvezo z organizacijo, ki jo blatite z organizacijo, ki po vašem stoji v zvezi z ravnateljem, z organizacijo, ki po vašem hoče, da bi Italijani zasedli našo zemljo? Rekel se je tudi, da naša organizacija podpira stavkujoče nemške železničarje. Toraj tudi to Vi hočete. Kakšni nasilneži, da smo, se vidi tukaj. Tako malo vas je bilo. Vsi drugi pa so bili člani naše organizacije. In kakšno nasilnost so vam delali? Kljub vsem podlim obrekovanjem smo vam oporekali le z besedo, dasi ste nam obetali oboroženo silo. O zvezi z ravnateljem pa vam povemo, da bodete, g. Gostinčar, morali prinesiti dokaz resnice. Kakor tudi o vsem obrekovanju in preklicati. Ako ne, vas imenujemo grdega obrekovalca.

— **Iz Idrije.** V Idriji imamo prav slabe razmere, nimamo ne živila, ne denarja. Najprej so hoteli omeljiti obrat, ker jim primanjkuje kuriva, a končno so se premislili. Manjka tudi drugih potrebščin v rudniškem obratu. Interniranih je iz Idrije okoli 300 ljudi, med katerimi je do 200 rudarjev. Provizionisti še dne 7. decembra niso dobili pokojnine in je šla zaradi tega k generalu deputacija provizionistov in

general je obljubil, da dobe provizionisti pokojnino izplačano z Dunaja 15. decembra. Kordonska črta je omrežena z žico, glavna pota pa zastražena s stražami. Sicer se pa vedejo italijanski vojaki proti ljudstvu galantno, ne pa tako karabinjeri.

— **Brežice.** Pri nas se je vršil v nedeljo popoldne jako dobro obiskan shod, tako da so bili prostori v »Narodnem domu« natlačeno polni. Shodu je predsedoval sodr. Baraga, zapisnik je vodil sodrug Hervol. Poročal je sodrug Petejan, ki je razlagal sedanji politični položaj. Pečal se je z raznimi vprašanji, ki se tičejo naše nove države. Poudarjal je potrebo popolne demokracije in dobrih socialnih reform. Ker je bilo na shodu veliko število kmetov iz bližnje in daljne okolice, je govornik pojasnjeval naše delavsko stališče napram kmetškemu vprašanju. Poudarjal je potrebo razlastitve veleposestev, poddržavljenje vseh večjih industrijskih obratov, kakor tudi radikalne davčne reforme. Priporočal je dobre kmetške zadruge, ki naj bi bile v stiki s delavskimi konsumnimi društvi, kar bi bilo velevažno za kmete in delavce. Slednjič je poudarjal potrebo politične in splošne izobrazbe in reforme našega šolstva. Poročevalcu so navzoči navdušeno pritrdjevali. K besedi se je oglašil brežki sedanji župan g. dr. Stekar, ki je shod pozdravil v imenu Narodnega sveta, ter priporočal složnost v sedanjem trenutku. Dokazoval je, kako potrebna je srbska dinastija, ako hočemo ohraniti našo zemljo. Sodruga Petejan je govorniku na kratko odgovoril, da mi socialisti smo načelno republikanci, in kot taki ostanemo. Ni pa naš namen, da bi v sedanjem času zaradi tega vprašanja razbili enotnost države, ki smo si jo mi prvi želeli in zanjo delali. Mi smo tudi demokratje in prepuščamo, da večina naroda odloča o svoji usodi. Ne dam si pa vzeti svobodo, da ta naša republikanska načela razširjamo med ljudstvom v dostojni obliki. Nočemo imeti nobenih stikov s tistimi, ki so postali kar čez noč republikanci iz strankarskih in verskih ozirov. Predsednik je priporočil še končno navzočim organizacijo in zanimanje za politične stvari, nakar je zaključil lepo uspehi shod.

Železničarji!

Dne 15. in 16. decembra 1918 ob 9. dopoldne se bo vršila v Cvetlični dvorani hotela »Union«

konferenca zaupnikov

vseh krajevnih skupin, ki so dodeljene ljubljanskemu železničarskemu tajništvu z dnevnim redom:

1. Situacijsko poročilo; 2. organizacija in taktika; 3. ustanovitev centralnega železničarskega društva za Jugoslavijo; 4. odobritev pravi; 5. občni zbor.

Gosti imajo vstop le proti izkaznicam, ki jih dobe pri skupinah. **Tajništvo.**

Zadnje vesti.

Nemška Avstrija odpravlja predpravice.

Dunaj, 12. decembra. (Lj. k. u.) V današnji seji narodne skupščine je bil v drugem in tretjem čitanju sprejet predlog o pobiranju direktnih davkov. Nato se je razpravljalo o nujnem vprašanju poslanca barona Pantza, kaj namerava ukreniti skupščina glede lovskih in ribiških predpravil gotovih slojev. Državni tajnik za poljedelstvo Stöckler je odgovoril, da se vlada bavi s tem vprašanjem in da je pripravljena odpraviti vse te predpravice. Prihodnja seja v sredo 18. t. m.

Ogrski vojni minister odstopil.

Budimpešta, 12. decembra. (Lj. k. u.) Kakor poročajo listi, je vojni minister Bartha podal svojo ostavko.

Zahteve ogrskega vojaštva.

Budimpešta, 12. decembra. (Lj. k. u.) Danes se je predstavila deputacija budimpeštanske garnizije ministrskemu predsedniku grofu Karolyju in mu predložila spomenico, ki vsebuje želje vojakov. Zahtevajo imenovanje meščanskega vojnega ministrstva, reorganizacijo vojnega ministrstva, popolno izvedbo sistema zaupnikov in izboljšanje prehrane. Odposlanstvo se je tudi pritožilo, da sedanji vojni minister izdaja rezervatne navedbe, ki vzbujajo nezaupanje. Ministrski predsednik je odgovoril, da se je osebno prepričal, da ogrska vlada ni brez varstva, in da ima močno armado za seboj, ki je pripravljena braniti uspehe revolucije. Predložil bo spomenico ministrskemu svetu in izpolnil želje vojakov.

Lloyd George o vojni in miru.

London, 12. decembra. (Lj. k. u.) Reuterjev urad poroča: Na zborovanju v Bristolu je rekel ministrski predsednik Lloyd George med drugim: Vojaška službena obveznost bo odpravljena, kakor hitro bo odstranjena potreba tega zakona. Ne nameravamo ga obnoviti. Velika vojna je Angliji vsilila vojaško službena obveznost. Ako hočemo imeti trajen mir, moramo odstraniti velike armade na kontinentu. Nemška armada je imela napadalni namen, angleška armada pa je bila organizirana za obrambo. To je tudi vzrok, da Anglija ni započela

vojne, marveč Nemčija. O mornarici je rekel govornik, da ni napadalno, temveč da je obrambno orožje; zaradi tega ne bomo opustili tega orožja. — Glede vojne odškodnine je izjavil Lloyd George: V vsaki civilizirani deželi na svetu mora oni, kogar obsodi sodnik, plačati stroške. Tu ne gre za vprašanje maščevanja, marveč za vprašanje pravičnosti. Upamo, da bodo za narode veljala ista načela pravice in krivice, kakor za posameznega človeka. Vojna pa je stala Nemčijo veliko manj kot Anglijo. To je tudi vzrok, da mora Nemčija plačati do skrajne meje svoje moči. Mislim, da smo zelo podcenjevali blagostanje Nemčije. Govornik želi uveljaviti le dva pogoja: 1. da ne bi za nedoločen čas vzdrževali velike armade kot posadko v Nemčiji in 2. da ne bi izgubili obresti denarja s tem, da se ne bi Anglija preplavila s cenanim blagom. Nemčija ima 6 do 7 milijard funtov vojnega dolga. Jasno je, da bo morala plačati stroške zaveznikov in svoje lastne. S stališča pravičnosti nam ne more nihče odrekati pravice, da zahtevamo od Nemčije plačilo vojnih stroškov, in to tudi nameravamo storiti. — O bivšem cesarju je rekel govornik, da se je gotovo pregrešil proti narodnostnemu pravu, in da ga je treba radi tega pozvati na odgovor. Amerika bo brez dvoma istega mnenja. Prestolonaslednik je tudi sokriv in po predloženem gradivu mogoče glavni krivec. Nemci ne bodo dolgo ostali v Angliji. Zagotavljam vas, je končal Lloyd George, da jih bomo izgnali tako, da se ne povrnejo več. — V nekem drugem govoru je rekel ministrski predsednik Lloyd George, da bodo morali oni činitelji, ki so povzročili in podpirali vojno, plačati vojne stroške do zadnjega vinarja. V to svrhu bomo preiskali njihove žepce. Z vsemi gospodarskimi in mednarodnimi sredstvi bodo zavezniki izsilili od Nemčije plačilo vojnih stroškov. Kakor hitro bo mednarodna komisija izgotovila svoje poročilo, je bo predložila mirovni konferenci. Te zahteve bodo imela na vsak način prednost pred nemškimi vojnimi stroški.

Line, 12. decembra. (Lj. k. u.) Gornjeavstrijska vlada poroča, da dospe prihodnje dni, vračajoč se v domovino, iz Italije čehoslovaška brigada pod vodstvom italijanskih častnikov.

Aprovizacija.

Kruh se bode prodajal v soboto le do 11. ure dopoldne. V nedeljo so prodajalne kruha cel dan zaprte.

Inozemsko meso. Mestna aprovizacija ljubljanska bo oddajala inozemsko meso v ponedeljek, dne 16. t. m. od 7. do 9. ure dopoldne v cerkvi sv. Jožefa.

Špeh za II. in III. okraj. Stranke II. in III. okraja prejmejo špeh na zelena nakazila za krompir v ponedeljek, dne 16. t. m. na Poljanski cesti šte. 15. Določen je tale red: dopoldne od 8. do 11. pride na vrsto II. okraj, popoldne od 2. do 5. III. okraj. Stranka dobi za vsako osebo 30 dkg špeha, kilogram stane 30 kron.

Čaj in rum na črki »C« in »D« ubožne akcije. Mestna aprovizacija bo delila v vojni prodajalni v Gosposki ulici strankam, ki imajo izkaznico »C« ali »D«, na vsako osebo po 5 dkg čaja in četrt litra ruma po sledečem redu: V ponedeljek, dne 16. t. m. dopoldne stranke s črko »C« od šte. 1 do 400, popoldne šte. 401 do 800; v torek, dne 17. t. m. dopoldne šte. 801 do 1200, popoldne šte. 1201 do 1600; v četrtek, dne 19. t. m. dopoldne št. 1601 do 2000, popoldne šte. 2001 do 2400; v petek, dne 20. t. m. dopoldne šte. 2401 do konca in popoldne stranke s črko »D« od šte. 1 do konca. Stranke, ki imajo izkaznico s črko »C« ali »D«, plačajo za vsako osebo 6 kron. Tega reda se je točno držati. Posodo je prinesiti seboj.

Sveče na rodbinske izkaznice za petrolej »A«. Stranke I., II., III., IV., V. in VI. okraja prejmejo sveče na rodbinske izkaznice za petrolej, zaznamovane s črko »A«, v ponedeljek, dne 16. t. m., v torek, dne 17. t. m. in v sredo, dne 18. t. m. pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določen je tale red: I. okraj: v ponedeljek, dne 16. t. m. dopoldne od 8. do 9. šte. 1 do 350, od 9. do 10. šte. 351 do 700, od 10. do 11. šte. 701 do konca. — II. okraj: v ponedeljek popoldne od 2. do 3. šte. 1 do 400, od 3. do 4. šte. 401 do 800, od 4. do 5. šte. 801 do konca. — III. okraj: v torek, dne 17. t. m. dopoldne od 8. do 9. šte. 1 do 400, od 9. do 10. šte. 401 do 800, od 10. do 11. šte. 801 do konca. — IV. okraj: v torek popoldne od 2. do 3. šte. 1 do 350, od 3. do 4. šte. 351 do 700, od 4. do 5. šte. 701 do konca. — V. okraj: v sredo, dne 18. t. m. dopoldne od 8. do 9. šte. 1 do 300, od 9. do 10. šte. 301 do 600, od 10. do 11. šte. 601 do konca. — VI. okraj: v sredo popoldne od 2. do 3. šte. 1 do 300, od 3. do 4. šte. 301 do 600, od 4. do 5. šte. 601 do konca. Vsaka stranka dobi pol zavitka sveč, kar stane 1 krono.

Izdajatelj in odgovorni urednik
Josip Peteljan.

Tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.

PINTERA

koji samostalno raditi znade, traži se. Nastupiti
može odmah. — Plača po dogovoru.

H. Novak, Zagreb, Maksimirska 64.

Št. 10981/V.u.

Razglas,

z katerim se vojaškotaksni obvezanci pozivljajo v zglasitev.

Na podstavi zakona z dne 10. februarja 1901, drž. zak. št. 30, se morajo vsi vojaškotaksni obvezanci do prestanka svoje vojaškotaksne obveznosti vsako leto meseca januarja zglasiti pri tisti občini, ki imajo v njej dne 1. januarja tistega leta svoje bivališče.

Oprostilo od dohodninskega davka ali od službene nadomestilne takse, ki ga je zaradi svojega 1600 K ne presegajočega dohodka ali iz drugih razlogov pričakovati ali ki je v prejšnjem letu nastopilo, ne oprosti od dolžnosti zglasitve.

Zglasitev se sme izvršiti pismeno ali pa ustno.

Pismena zglasitev se zgodi tako, da se pošljeta na občino dva po vseh rubrikah s čitljivo pisavo popolnoma in resnično izpolnjena zglasovalna formularja. Zglasovalni formularji se dobivajo pri okrajnem glavarstvu in pri občinskem predstojniku (pri mestnem magistratu) brezplačno. Pošiljatve zglasitve so poštnine proste.

Zglasovalni formularji so urejeni tako, da se zgamejo in naslovijo ter brez pismenega zapisa oddajo na pošto.

Ustne zglasitve vpiše občina v oba zglasovalna formularja.

Zglasitve, ki se izvrše s posredovanjem tretje osebe, ne odvežejo tistega, ki se je dolžan zglasiti, od odgovornosti za izpolnitev njemu naložene zaveznosti.

Tistim, ki so dolžni se zglasiti, pa predpisane zglasitve ne izvrše pravočasno ali pa jo izvrše v bistvenih točkah nepopolno, se sme naložiti denarna kazen do 50 K. Vojaškotaksni obvezanci, ki v svojih zglasitvah vedoma zakrivate zamolčitve ali neresnične napovedi, zapadejo v kolikor dejanje ne utemelji čina, ki ga je po občnem kazenskem zakonu kaznovati kot kaznivo dejanje — denarnim kaznim do 500 K in ob posebno obtežujočih okoliščinah do 1000 K. Kadar denarnih kazni ni mogoče izterjati, se izpremene v zaporne kazni.

Vrtega ima politična oblast pravico, da takrat, kadar se zglasitev ne izvrši pravočasno ali kadar se izvrši nepopolno, na podstavi znanih podatkov ali podatkov, ki se uradoma doženo, takoj določi vojaško takso.

Mestni magistrat ljubljanski,
dne 10. decembra 1918.

Dražbeni oklic.

V četrtek dne 19. t. m. in po potrebnosti sledeče dni se bo prodajalo v Kranjski gori in okolici na javni dražbi okoli

200 lesenih barak.

Kupnino bo položiti takoj v gotovini. Začetek dražbe vsak dan ob 9. uri zjutraj. Komisija se snide malo preje v občinskem uradu.

V Ljubljani, dne 11. decembra 1918.

Po nalogu poverjenika za javna dela in obrt
Jelenc, stotnik.

Št. 16.546.

Razglas.

Radi oddaje izvrševanja dimnikarskih del v vseh mestnih in v magistratni oskrbi stoječih poslopih in dalje zaradi oddaje snaženja peči, ognjišč in dimnih cevi v mestni pehotni in topničarski vojašnici za leta 1919, 1920 in 1921 vršila se bode pri podpisnem mestnem magistratu v prostorih mestnega stavbnega urada dne 21. decembra 1918 dopoldne ob 10. uri javna pismena razprava.

Pogoji in vsi drugi dražbeni pripomočki razgrnjeni so v navadnih uradnih urah pri navedenem uradu vsakemu interesentu na vpogled.

Ponudbe, v katerih je staviti pavšalne zneske za izvrševanje dimnikarskih del v mestnih poslopih, všteti mestno pehotno in topničarsko vojašnico, ločeno od ponudbe za snaženje peči, ognjišč in dimnih cevi v navedenih mestnih vojašnicah, v številkah in besedah, izročiti je do določenega časa kolekovane in opremljene z vadijem 200 K in zapечатene dražbeni komisiji.

Izrečno se določa, da se na ponudbe, katere ne bodo povsem odgovarjale razpisnim določbam in pogojem, ter na ponudbe, katere bi bile pogojno stavljenе, prepozno ali naknadno izročene, ne bode oziralo.

Mestna občina si pridržuje, oddati razpisana dela po lastnem preudarku tudi drugemu, nego najnižjemu ponudniku.

Mestni magistrat ljubljanski
dne 7. decembra 1918.

Izjava.

Podpisana preklicujem žaljive besede s katerimi sem žalila vpricho občinstva gospo Ivano Čeč dne 8. decembra 1918 na postaji v Zagorju ob Savi nepremišljeno, ker sem poslušala, ne da bi premislila, če so resnične besede zlobnih jezikov. Govorila sem v nervoznosti in nekoliko vinjena, in je moja nervoznost v Zagorju tudi znana.

Izjavljam, da nimam povoda govoriti nikakih žalitev več in se ji srčno zahvaljujem, da je odstopila od sodnijske poti.

M. Ritter.

Zahvala.

Za vse izraze sočutja povodom smrti naše nepozabne soproge, oziroma mamice in sestre izrekata svojo najtoplejšo zahvalo potrti rodovini

Schiffner-Klinar.

Jesenice na Gorenjskem,
dne 12. decembra 1918.

Konzum. društvo za Ljubljano in okolico
vabi na svoj

redni letni občni zbor

ki bo

v nedeljo dne 15. decembra 1918 ob 2. uri popoldne
v restavraciji juž. kolodvora v Ljubljani.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Desetletnica društvenega obstoja. Poroča ravnatelj A. Kristan.
3. Poročilo računov za leto 1917/18.
4. Poročilo nadzorstva.

5. Sklep o porabi prebitka.

6. Volitev načelstva.

7. Volitev nadzorstva.

8. Sklepanje o predlogih, ki so se vložili v smislu pravil.

Nadzorstvo.